Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
LAILA MEDINA
esitatud 9. jaanuaril 2025 [1]

**Kohtuasi C-665/23**

**IL**
***versus***
**Veracash SAS**

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Cour de cassation (Prantsusmaa kassatsioonikohus))

Eelotsusetaotlus – Makseteenused siseturul – Direktiiv 2007/64/EÜ – Autoriseerimata maksetehingud – Autoriseerimata maksetehingust teatamine – Teatamise tähtaeg – Teatamisega hilinemine, mis ei ole ettekavatsetud ega raske hooletuse tagajärg – Makseteenuse pakkuja tagasimaksekohustus – Maksja vastutus autoriseerimata maksetehingute korral

## I. Sissejuhatus

1. Käesolev kohtuasi puudutab autoriseerimata tehingutest tuleneva vastutuse teatavaid aspekte, mis on sätestatud direktiivis 2007/64/EÜ.[2] Selles tõstatatakse küsimus, kuidas suhestuvad omavahel selle direktiivi sätted, millega reguleeritakse täpsemalt maksja kohustust teatada liigse viivituseta autoriseerimata tehingutest ja teatamata jätmise tagajärgi, kui autoriseerimata tehing tuleneb makseviisi autoriseerimata kasutamisest. Pärast kohtuotsust CRCAM[3] annab käesolev kohtuasi Euroopa Kohtule veel ühe võimaluse analüüsida tasakaalu, mis tuleb saavutada maksja ja makseteenuse pakkuja huvide vahel.

[1] Algkeel: inglise.

[2] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta direktiiv makseteenuste kohta siseturul ning direktiivide 97/7/EÜ, 2002/65/EÜ, 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ muutmise ning direktiivi 97/5/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2007, L 319, lk 1). See tunnistati kehtetuks ning asendati Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiviga (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT 2015, L 337, lk 35). Arvestades põhikohtuasja asjaolusid ja nagu ka eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, kohaldatakse käesolevas asjas direktiivi 2007/64.

[3] 2. septembri 2021. aasta kohtuotsus (C-337/20, EU:C:2021:671; edaspidi „kohtuotsus CRCAM“).

## II. Õiguslik raamistik

### *A. Euroopa Liidu õigus*

*Direktiiv 2007/64*

2. Direktiivi 2007/64 artikli 56 „Makseteenuse kasutaja kohustused seoses makseviisidega“ lõikes 1 on sätestatud:

„1. Makseteenuse kasutajal, kellel on õigus makseviisi kasutada, on järgmised kohustused:

a) kasutab makseviisi kooskõlas makseviisi väljaandmise ja kasutamise tingimustega; ja

b) teatab makseteenuse pakkujale või pakkuja määratud üksusele liigse viivituseta, kui ta on saanud teadlikuks makseviisi kadumisest, varastamisest või väärkasutamisest või selle autoriseerimata kasutamisest.“

3. Direktiivi 2007/64 artiklis 58 „Autoriseerimata või väärast maksetehingust teatamine“ on ette nähtud:

„Makseteenuse kasutajal on õigus nõuda makseteenuse pakkujalt vigade kõrvaldamist üksnes juhul, kui ta pärast nõude esitamise aluseks olevast autoriseerimata või vääralt täidetud maksetehingust, sealhulgas artikli 75 kohastest maksetehingutest teadlikuks saamist teatab sellest oma makseteenuse pakkujale liigse viivituseta ning hiljemalt 13 kuu jooksul pärast debiteerimise kuupäeva, välja arvatud juhul, kui makseteenuse pakkuja ei esitanud teavet selle makstehingu kohta või ei teinud seda teavet kättesaadavaks kooskõlas III jaotisega.“

4. Direktiivi 2007/64 artikli 60 „Makseteenuse pakkuja vastutus autoriseerimata maksetehingute korral“ lõikes 1 on ette nähtud:

„1. Ilma et see piiraks artikli 58 kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et makseteenuse pakkuja maksab autoriseerimata maksetehingu puhul maksjale viivitamata tagasi autoriseerimata maksetehingu summa ning, kui see on kohaldatav, taastab debiteeritud maksekontol olukorra, mis oleks olnud, kui autoriseerimata maksetehing ei oleks toimunud.“

5. Direktiivi 2007/64 artiklis 61 „Maksja vastutus autoriseerimata maksetehingu korral“ on sätestatud:

„1. Erandina artiklist 60 kannab maksja kuni 150 euro ulatuses autoriseerimata maksetehingutega seotud kahjusid, mis on tekkinud seoses kaotatud või varastatud makseviisi kasutamisega või seoses maksja isikustatud turvaelementide avalikuks muutumisest põhjustatud makseviisi väärkasutamisega.

2. Maksja kannab kõik autoriseerimata tehingutega seotud kahjud, kui need on tekkinud tema pettuse teel tegutsemise või tema ettekavatsetud või raske hooletuse tõttu ühe või mitme artiklist 56 tuleneva kohustuse mittetäitmise tulemusel. Sellistel juhtudel ei kohaldata käesoleva artikli lõikes 1 osutatud maksimaalset summat.

3. Kui maksja ei ole tegutsenud pettuse teel ega ettekavatsetult mitte täitnud artiklist 56 tulenevaid kohustusi, võivad liikmesriigid vähendada käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 sätestatud vastutust, võttes eelkõige arvesse makseviisi isikustatud turvaelementide laadi ning selle kaotamise, varastamise või väärkasutamise asjaolusid.

4. Maksja ei kanna mingeid finantstagajärgi, mis tulenevad kaotatud, varastatud või väärkasutatud makseviisi kasutamisest pärast seda, kui ta on kooskõlas artikli 56 lõike 1 punktiga b teavitanud oma makseteenuse pakkujat, välja arvatud juhul, kui maksja on tegutsenud pettuse teel.

[…]“.

### *B. Liikmesriigi õigus*

6. Direktiiv 2007/64 võeti liikmesriigi õigusesse üle 15. juuli 2009. aasta määrusega nr 2009-866 makseteenuste osutamise ja makseasutuste asutamise tingimuste kohta (ordonnance n° 2009-866 du 15 juillet 2009 relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement), millega muu hulgas kehtestati rahandus- ja finantsseadustiku (code monétaire et financier) artiklid L. 133-17, L. 133-18, L. 133-19 ja L. 133-24, ja mis on põhikohtuasjas kohaldatav.

7. Rahandus- ja finantsseadustiku artikli L. 133-17 I lõike kohaselt „[…] [m]akseteenuse kasutaja teatab makseinstrumendi blokeerimiseks makseteenuse pakkujale või pakkuja määratud üksusele liigse viivituseta, kui ta on saanud teadlikuks makseinstrumendi või sellega seotud andmete kadumisest, varastamisest või väärkasutamisest või autoriseerimata kasutamisest“.

8. Sama seadustiku artiklis L. 133-18 on sätestatud:

„Autoriseerimata maksetehingu puhul, millest kasutaja on teatanud artiklis L.133-24 sätestatud tingimustel, maksab maksja makseteenuse pakkuja viivitamata maksjale tagasi autoriseerimata maksetehingu summa ja vajaduse korral taastab debiteeritud maksekontol olukorra, mis oleks valitsenud siis, kui autoriseerimata maksetehing ei oleks toimunud.

Maksja ja tema makseteenuse pakkuja võivad lepingus kokku leppida täiendavas hüvitises.“

9. Selle seadustiku artiklis L. 133-19 on ette nähtud:

„I. Makseinstrumendi kaotamisest või vargusest tuleneva autoriseerimata maksetehingu korral kannab maksja enne artiklis L. 133-17 sätestatud teabe esitamist kõnealuse maksevahendi kasutamisest põhjustatud kahjusid kuni 150 euro ulatuses.

Maksja ei vastuta siiski autoriseerimata maksetehingu puhul, mis on tehtud ilma isikustatud turvaelementi kasutamata.

II. Maksja ei vastuta, kui autoriseerimata maksetehing tehti makseinstrumendi või sellega seotud andmete väärkasutamise teel ilma maksja teadmata.

Samuti ei vastuta ta makseinstrumendi väärkasutamise korral, kui maksja makseinstrument oli autoriseerimata maksetehingu ajal tema valduses.

III. Maksja ei kanna mingeid finantstagajärgi, kui makseteenuse pakkuja ei paku asjakohaseid vahendeid artiklis L. 133-17 sätestatud makseinstrumendi blokeerimiseks vajaliku teabe esitamiseks, välja arvatud juhul, kui maksja on tegutsenud pettuse teel.

IV. Maksja kannab kõik autoriseerimata tehingutega seotud kahjud, kui need on tekkinud tema pettuse teel tegutsemise või tahtlikult või raske hooletuse tõttu artiklitest L. 133-16 ja L. 133-17 tulenevate kohustuste mittetäitmise tulemusel."

10. Selle seadustiku artiklis L. 133-24 on kehtestatud:

„Makseteenuse kasutaja teavitab makseteenuse pakkujat viivitamata ning hiljemalt 13 kuu jooksul pärast debiteerimise kuupäeva autoriseerimata või vääralt täidetud maksetehingust, muidu see õigus lõpeb, välja arvatud juhul, kui makseteenuse pakkuja ei esitanud teavet selle makstehingu kohta või ei teinud seda teavet kättesaadavaks kooskõlas III raamatu I jaotise IV peatükiga.

Pooled võivad otsustada käesoleva artikli sätetest kõrvale kalduda, välja arvatud juhul, kui kasutaja on füüsiline isik, kes tegutseb eesmärgil, mis ei ole seotud majandus- või kutsetegevusega."

## III. Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

11. IL avas Veracashis kullakonto. Veracash SAS saatis 24. märtsil 2017 IL-i aadressile uue väljavõtu- ja maksekaardi. IL väitis, et ta ei olnud seda kaarti taotlenud ega kätte saanud ja et ta oli kandnud kahju tema kontolt alates 30. märtsist kuni 17. maini 2017 tehtud igapäevaste väljamaksete tõttu, mida ta ei olnud autoriseerinud. IL esitas äriühingu Veracash vastu tribunal de grande instance d'Évryle[4] (Évry esimese astme kohus, Prantsusmaa) hagi summade tagasimaksmise ja kahju hüvitamise nõudes.

12. Kuna tema hagi jäeti esimeses kohtuastmes osaliselt rahuldamata, esitas IL apellatsioonkaebuse cour d'appel de Paris'le (Pariisi apellatsioonikohus, Prantsusmaa). Tema apellatsioonkaebus jäeti 3. jaanuari 2022. aasta kohtuotsusega rahuldamata eelkõige põhjusel, et ta ei saanud tugineda rahandus- ja finantsseadustiku artiklile L. 133-18, sest ta ei olnud teatanud Veracashile vaidlusalustest tehingutest „viivitamata"[5] ja „liigse viivituseta". See järeldus põhines asjaolul, et IL oli saatnud Veracashile vaidlusaluse tehinguvormi 23. mail 2017 ehk peaaegu kaks kuud pärast esimest vaidlusalust väljamakset.

13. IL esitas kassatsioonkaebuse Cour de cassationile (Prantsusmaa kassatsioonikohus), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus. IL põhjendab kassatsioonkaebust kahe väitega. Teise väite esimeses osas[6] heidab IL cour d'appel de Paris'le (Pariisi apellatsioonikohus) ette, et viimane ei võtnud otsust tehes arvesse asjaolu, et maksjal on tehingust teatamiseks aega 13 kuud pärast debiteerimise kuupäeva, ning rikkus seega rahandus- ja finantsseadustiku artiklit L. 133-24, nagu see on kohaldatav põhikohtuasjas.

4 1. jaanuaril 2020 nimetati ümber tribunal judiciaire d'Évryks (Évry esimese astme kohus, Prantsusmaa).

5 Selles kohtuotsuses sisalduv viide kohustusele teatada tehingust „viivitamata" tuleneb suure tõenäosusega sellest, et seda sõna on kasutatud Veracardi kaardi kasutamise üldtingimustes, mis on selles kohtuotsuses esitatud.

6 Eelotsusetaotlus puudutab üksnes teise väite esimest osa.

14. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et vaidluse lahendus sõltub sellest, kas makseteenuse pakkuja võib keelduda autoriseerimata tehingu summa tagasimaksmisest, kui maksja on sellest tehingust küll teatanud 13 kuu jooksul pärast debiteerimise kuupäeva, kuid on sellega viivitanud, ilma et see viivitus oleks olnud ettekavatsetud või tema raske hooletuse tagajärg.

15. Põhikohtuasja poolte seisukohad on selles küsimuses erinevad. Põhikohtuasja kaebaja IL väidab eelkõige seda, et makseteenuse kasutajal on autoriseerimata tehingust teatamiseks aega 13 kuud pärast debiteerimise kuupäeva. Põhikohtuasja vastustaja Veracash vastab, et nähes rahandus- ja finantsseadustiku artiklis L. 133-24 ette kasutaja kohustuse teatada autoriseerimata tehingust ilma liigse viivituseta 13 kuu pikkuse tähtaja jooksul, soovis seadisandja kehtestada kaks tähtaega ja 13 kuu pikkune tähtaeg on lõpptähtaeg. Ta lisab, et selle sätte loogika järgi on nõutud, et niipea, kui makseteenuse kasutaja saab kõrvalekaldest teada, peab ta reageerima viivitamata, teatades sellest teenusepakkujale.

16. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul võib direktiivi 2007/64 artikli 58 grammatiline tõlgendamine – nagu leidis cour d'appel de Paris (Pariisi apellatsioonikohus) – viia järeldusele, et makseteenuse pakkujal on õigus keelduda autoriseerimata maksetehingu summa tagasimaksmisest üksnes seetõttu, et makseteenuse kasutaja hilines sellest talle teatamisega, isegi kui ta on sellest teatanud 13 kuu jooksul.

17. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab siiski, et sellist tõlgendust on raske ühitada direktiivi 2007/64 artikli 61 lõikega 2. Sellest sättest tuleneb, et maksja kaotab õiguse tagasimaksele üksnes juhul, kui ta on muu hulgas jätnud ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu täitmata ühe või mitu kõnealuse direktiivi artiklist 56 tulenevat kohustust, sealhulgas kohustuse teavitada makseteenuse pakkujat liigse viivituseta makseviisi kadumisest, varastamisest või väärkasutamisest või selle autoriseerimata kasutamisest.

18. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et kui Euroopa Kohtul paluti kohtuotsuses CRCAM tõlgendada direktiivi 2007/64 artiklit 58, ei pidanud ta otsustama, millised on tagajärjed, kui maksja ei täida kohustust teatada makseteenuse pakkujale autoriseerimata maksetehingust liigse viivituseta.

19. Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus näeb mõtet ärgitada maksjat olema makseteenuse pakkuja teavitamisel hoolas, tundub talle direktiivi 2007/64 artikli 61 lõiget 2 arvesse võttes, et liidu seadusandja ei tahtnud karistada kõigist mis tahes asjaoludest sõltumata tekkinud viivituste eest, võttes maksjalt täielikult ära õiguse tagasimaksele.

20. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates peaks maksja kaotama õiguse selliste autoriseerimata tehingute põhjustatud kahjude tagasimaksmisele, mida oleks saanud vältida liigse viivituseta teatamisega, ainult juhul, kui teatamisega viivitamine oli ettekavatsetud või tulenes tema raskest hooletusest.

21. Eeltoodut arvestades otsustas cour de cassation (kassatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas [direktiivi 2007/64] artikleid 56, 58, 60 ja 61 tuleb tõlgendada nii, et maksja kaotab õiguse autoriseerimata maksetehingu summa tagasimaksmisele, kui ta viivitas autoriseerimata maksetehingust oma makseteenuse pakkujale teatamisega, kuigi ta tegi seda 13 kuu jooksul pärast debiteerimise kuupäeva?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas maksjal oleva tagasimakse õiguse kaotamine sõltub sellest, kas teatamise hilinemine oli tahtlik või tulenes maksja raskest hooletusest?

3. Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav, siis kas maksja kaotab õiguse kõikide autoriseerimata tehingute tagasimaksmisele või ainult nende tagasimaksmisele, mida oleks saanud vältida, kui teatamine ei oleks hilinenud?“

22. Veracash, Tšehhi ja Prantsuse valitsus ning Euroopa Komisjon esitasid kirjalikud seisukohad.

## IV. Analüüs

### *A. Esimene küsimus*

23. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib oma esimese küsimusega sisuliselt teada, kas direktiivi 2007/64 artiklit 58 tuleb tõlgendada selle artiklite 56, 60 ja 61 kontekstis nii, et maksja kaotab õiguse autoriseerimata tehingu summa tagasimaksmisele, kui ta hilines sellest tehingust makseteenuse pakkujale teatamisega, hoolimata sellest, et ta tegi seda 13 kuu jooksul alates debiteerimise kuupäevast.

24. Sellele küsimusele vastamiseks annan esmalt üldise ülevaate sätetest, millega on reguleeritud poolte lepingulisi kohustusi seoses makseviiside ja autoriseerimata maksetehingutega, ning eeskirjadest, mis käsitlevad vastutust autoriseerimata tehingutest tuleneva kahju eest.[7] Seejärel selgitan veidi maksja teatamiskohustuste omavahelist seost.

#### *1. Poolte lepingulised kohustused ja vastutus autoriseerimata tehingutest tuleneva kahju eest*

25. Üldjoontes on võimalik tuvastada kaks sätete kogumit, mis on põhikohtuasja seisukohalt olulised. Direktiivi 2007/64 artiklites 56 ja 57 on sätestatud makseteenuse kasutaja[8] ja makseteenuse pakkuja[9] lepingulised kohustused seoses makseviisidega. Selle direktiivi artiklid 58–61 puudutavad autoriseerimata maksetehinguid, samuti makseteenuse kasutaja teatamiskohustust, kummagi poole tõendamiskohustust ja vastutust.

26. Artikliga 56 reguleeritakse makseteenuse kasutaja lepingulisi kohustusi seoses makseviisidega. Seega on makseteenuse kasutaja kohustatud kasutama makseviisi kindlaksmääratud tingimuste kohaselt, hoidma makseviisi isikustatud turvaelemente turvaliselt ja teavitama makseteenuse pakkujat liigse viivituseta, kui ta saab teada makseviisi kadumisest, varastamisest või väärkasutamisest või selle autoriseerimata kasutamisest.

27. Makseteenuse pakkuja peab artikli 57 lõike 1 punktide a ja b kohaselt muu hulgas tagama, et makseviisi isikustatud turvaelementidele oleks juurdepääs ainult makseteenuse kasutajal, ning mitte saatma makseviisi eelneva kokkuleppeta, välja arvatud juhul, kui tuleb asendada varasem makseviis. Lisaks peab makseteenuse pakkuja tagama artikli 57 lõike 1 punkti c kohaselt igal ajal asjakohaste vahendite olemasolu, et makseteenuse kasutaja saaks esitada makseviisi kadumise,

[7] Vt Mavromati, D., *The Law of Payment Services in the EU: The EC Directive on Payment Services in the Internal Market*, Kluwer Law International, Alphen aan den Rijn, 2008, lk 220 jj.

[8] Direktiivi 2007/64 artikli 4 punkti 10 kohaselt on „makseteenuse kasutaja“ füüsiline või juriidiline isik, kes kasutab makseteenust maksja või saaja või mõlemana. Mõisted „maksja“ ja „saaja“ on määratletud selle artikli punktides 7 ja 8.

[9] Nagu on määratletud direktiivi 2007/64 artikli 4 punktis 9.

varastamise või väärkasutamise või selle autoriseerimata kasutamisese korral artikli 56 lõike 1 punkti b alusel teate. Lisaks peab makseteenuse pakkuja artikli 57 lõike 1 punkti d kohaselt takistama pärast teate esitamist makseviisi mis tahes kasutamist.

28. Artiklis 58 käsitletakse muu hulgas [10] autoriseerimata maksetehinguid. [11] Sellega kehtestatakse makseteenuse kasutajale üldine teatamiskohustus, mis on eeltingimus selleks, et ta saaks nõuda makseteenuse pakkujalt vigade kõrvaldamist. [12] Makseteenuse kasutaja peab teavitama makseteenuse pakkujat „pärast nõude esitamise aluseks olevast autoriseerimata […] maksetehingust […] teadlikuks saamist […] liigse viivituseta ning hiljemalt 13 kuu jooksul pärast debiteerimise kuupäeva“. Sellest kohustusest tehakse erand ainult juhul, kui makseteenuse pakkuja ei ole esitanud ega teinud kättesaadavaks seda maksetehingut puudutavat teavet kooskõlas direktiivi 2007/64 III jaotisega.

29. Viidatud direktiivi artikkel 59 hõlmab autoriseerimata maksetehingutega seotud vastutust käsitlevate eeskirjade seas makseteenuse kasutaja jaoks soodsaid sätteid, millega reguleeritakse tõendamiskohustust. Sisuliselt lasub tõendamiskohustus makseteenuse pakkujal, kes peab tõendama, et tehing oli autenditud, korrektselt dokumenteeritud ning kontodel kajastatud. [13]

30. Praktikas toob direktiivi 2007/64 artiklis 59 sätestatud tõendamiskord – kui nimetatud direktiivi artiklis 58 ette nähtud teade oli esitatud selles sättes ette nähtud tähtaja jooksul – kaasa selle, et makseteenuse pakkujale pannakse viivitamatu tagasimaksmise kohustus kooskõlas selle direktiivi artikli 60 lõikega 1. [14]

31. Artikliga 61 reguleeritakse maksja vastutust konkreetses olukorras, kus autoriseerimata tehingust tulenev kahju on tingitud sellise makseviisi kasutamisest, mis on kaotatud, varastatud või mida on väärkasutatud. Selle artikli lõikest 1 tuleneb, et maksja vastutus autoriseerimata tehingute eest on piiratud maksimaalselt 150 euroga. [15] Maksja vastutus on siiski piiramatu, kui ta on tegutsenud pettuse teel või on jätnud ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu täitmata artiklis 56 sätestatud ühe või mitu kohustust (sealhulgas kohustuse teatada makseviisi kadumisest, varastamisest või väärkasutamisest või selle autoriseerimata kasutamisest). Artikli 61 lõikest 4 tuleneb, et pärast makseviisi kadumisest, varastamisest või väärkasutamisest teatamist ei kanna maksja enam mis tahes rahalisi tagajärgi, välja arvatud juhul, kui ta on tegutsenud pettuse teel.

[10] See säte hõlmab ka „vääralt täidetud maksetehinguid“. Kuna põhikohtuasi puudutab tehinguid, mida maksja ei ole autoriseerinud, mitte tehinguid, mis ei ole kooskõlas maksja juhistega, keskendun ma autoriseerimata maksetehingutega seotud olukorrale.

[11] Asjaolud, mille korral tuleb maksetehing lugeda autoriseerimata maksetehinguks, on sätestatud direktiivi 2007/64 artiklis 54.

[12] Vt selle kohta kohtuotsus CRCAM (punkt 33).

[13] Kohtuotsus CRCAM (punkt 40).

[14] *Ibid.*

[15] Vt Geva, B., „The EU payment services directive: An outsider's view“, *Yearbook of European Law*, kd 28, nr 1, 2009, lk 177–215, lk 200, kus juhitakse tähelepanu sellele, et see piiratud vastutus on olemas isegi siis, kui maksja on toiminud veatult ega ole teadlik asjaoludest, mille tõttu on direktiivi 2007/64 artikli 56 kohaselt teatamine nõutud.

*2. Maksja teatamiskohustuste omavaheline seos*

32. Eespool esitatud õigusliku raamistiku kirjeldusest tuleneb, et kasutajal on makseviisi suhtes üldine hoolsuskohustus. Hoolsuskohustus väljendub konkreetselt teatamiskohustuses.[16] Sellel kohustusel on autoriseerimata tehingutega seotud vastutust käsitlevates eeskirjades keskne koht, kusjuures see on „mõõdupuu" vastutuse jagamisel maksja ja teenuseosutaja vahel mis tahes autoriseerimata tehingu korral.[17]

33. On võimalik teha kindlaks vähemalt kolm olukorda, kus kasutajal tekib teatamiskohustus.

34. Esimene olukord on see, kui kasutaja saab teada makseviisi kadumisest, varastamisest või väärkasutamisest või selle autoriseerimata kasutamisest. Sellises olukorras on direktiivi 2007/64 artikli 56 lõike 1 punkti b kohaselt nõutud, et makseteenuse kasutaja teavitaks teenusepakkujat liigse viivituseta. Nagu ilmneb selle direktiivi artikli 57 lõike 1 punktist d, tõlgendatuna sama direktiivi põhjenduse 32 kontekstis, on teatamise eesmärk võimaldada makseteenuse pakkujal makseviis blokeerida ja ennetada selle edasist autoriseerimata kasutamist.

35. Teine olukord on see, kui kasutaja saab teada autoriseerimata tehingust. Sellisel juhul peab kasutaja viidatud direktiivi artikli 58 kohaselt teavitama makseteenuse pakkujat liigse viivituseta, et autoriseerimata tehing kõrvaldataks. Selles artiklis ette nähtud teatamiskohustuse eesmärk on võimaldada maksjal vaidlustada autoriseerimata tehinguid ja saada tagasimakse.

36. Kui artikli 56 lõike 1 punktil b on *ennetav funktsioon*, sest see võimaldab makseviisi blokeerida ja kaitseb autoriseerimata tehingute riski eest, siis artiklil 58 on peamiselt *kompenseeriv funktsioon*, sest see võimaldab autoriseerimata tehingu tagasimaksmist.[18]

37. Kolmas olukord on selline, kus kaks eelmist olukorda esinevad (peaaegu) *samal ajal*. Nagu komisjon oma menetlusdokumentides õigesti märkis – ja nagu see põhikohtuasjas nähtavasti on –, võib autoriseerimata tehing toimuda pärast makseviisi kaotamist, varastamist, väärkasutamist või autoriseerimata kasutamist. Sellises olukorras tuleb artikli 56 lõike 1 punktist b ja artiklist 58 tulenevaid teatamiskohustusi kohaldada *järjepidevalt*. Järjepidevuse tagamiseks tuleb artikli 58 kohast autoriseerimata tehingust teatamist (ja selle vaidlustamist) käsitada nii, et see *hõlmab* artikli 56 lõike 1 punkti b kohast teatamist. Sellises olukorras täidab autoriseerimata tehingust teatamine nii ennetavat kui ka kompenseerivat funktsiooni ning asendab artikli 56 kohase teatamise.[19]

[16] Vt Bourguignon, C., „L'utilisateur dans la nouvelle loi sur les services de paiement: entre protection et responsabilisation", Jacquemin, H., Michaux, B. ja Bourguignon, C., *Actualités en droit du numérique*, Anthemis, Limal, 2019, lk 153–215, lk 206.

[17] *Ibid.* lk 207, kus kirjeldatakse teatamiskohustust järgmiselt: „curseur de la répartition des responsabilités". Vt samas tähenduses Guimarães, M. R. ja Steennot, R., „Allocation of liability in case of payment fraud: Who bears the risk of innovation?: A comparison of Belgian and Portuguese law in the context of PSD2", *European Review of Private Law*, Kluwer Law International, 2022, kd 30, nr 1, lk 29-72, lk 46, mille kohaselt „võimalik põhjuslik seos [kasutaja] käitumise ja autoriseerimata maksetehingute vahel lõpeb teatamisega".

[18] Torck, S., „Délai de contestation des opérations de paiement non autorisées: renvoi préjudiciel de la Cour de Cassation", *Revue de droit bancaire et financier*, nr 2, 2024, kommentaar 28.

[19] *Ibid.* Torck, S. märgib, et artiklil 58 põhinev vaidlustamine asendab artikli 56 kohase teavitamise, mis on asjaolude tõttu kaotanud tõhususe („la contestation fondée sur l'article 58 prend le relais du signalement fondé sur l'article 56, rendu inefficace par les circonstances").

*3. Direktiivi 2007/64 artikli 58 kohase teatamise tähtaeg*

38. Direktiivi 2007/64 artiklis 58 on nõutud, et maksja täidaks tal makseteenuse pakkuja ees oleva teavitamiskohustuse konkreetse aja jooksul. Selleks et makseteenuse pakkujalt saaks nõuda vea kõrvaldamist, tuleb teda teavitada „pärast […] autoriseerimata […] maksetehingust […] teadlikuks saamist […] liigse viivituseta ning hiljemalt 13 kuu jooksul pärast debiteerimise kuupäeva“.

39. Esimeses küsimuses tõstatatud probleem seisneb selles, kas teatamisega hilinemisel kaotab makseteenuse kasutaja õiguse nõuda vigade kõrvaldamist ka juhul, kui teade esitatakse 13 kuu jooksul pärast debiteerimise kuupäeva. Vastus sellele küsimusele sõltub sellest, kas „liigse viivituseta“ teatamise kohustus autoriseerimata tehingust teada saamise korral on eristatav ja eraldiseisev tingimus, mida kohaldatakse *kumulatiivselt* koos kohustusega teatada 13 kuu jooksul alates debiteerimise kuupäevast.

40. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb liidu õigusnormi tõlgendamisel arvesse võtta nii selle sõnastust kui ka konteksti ja selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa säte on. Ka liidu õigusnormi tekkelugu võib anda asjakohast teavet selle normi tõlgendamiseks.[20]

41. Esiteks tuleb seoses artikli 58 sõnastusega märkida, et teatamise ajalised tingimused on seotud väljendiga „ning hiljemalt“. See väljend näib viitavat sellele, et artiklis 58 on määratud kindlaks kaks eraldi tingimust, mis peavad mõlemad olema täidetud, et tekiks õigus nõuda vea kõrvaldamist.

42. Lisaks on need kaks ajalist tingimust oma olemuselt ja ulatuselt erinevad.

43. Mis puudutab „liigse viivituseta“ teatamist, siis tuleb märkida, et direktiivis 2007/64 ei ole seda väljendit määratletud.[21] Nagu Prantsuse valitsus sisuliselt väitis, võib seda väljendit olenevalt keeleversioonist tõlgendada nii, et sellega rõhutatakse teatamise viivitamatut laadi[22] või viivituse liigset pikkust[23].

44. Hoolimata erinevatest nüanssidest, mis sõltuvad keeleversioonist, tuleb märkida, et artiklis 58 ei viidata *viivitamatule* tegevusele. See näitab, et maksja reageerimise kiiruse hindamisel on juhtumipõhiselt olemas teatav kaalutlusruum. Seega peab maksja tegutsema nii kiiresti kui võimalik, arvestades asjaolusid. Igal juhul ei saa asuda seisukohale, et maksja on hilinenud, kui ta ei olnud tegelikult teadlik sündmusest, mis viis autoriseerimata tehingu toimumiseni.[24]

45. Direktiivi 2007/64 põhjenduses 31 kinnitatakse seda tõlgendust, märkides, et makseteenuse kasutaja peaks teavitama makseteenuse pakkujat „nii kiiresti kui võimalik“ väidetavalt autoriseerimata maksetehingu vaidlustamisest.

[20] Kohtuotsus CRCAM (punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

[21] Prantsuse valitsus esitas oma seisukohtades väljendi „liigse viivituseta“ analüüsi, võttes arvesse kohustusi, mis on komisjonile või liikmesriikidele pandud muudes liidu õigusaktides. Leian siiski, et ELi institutsiooni või liikmesriigi avalik-õigusliku asutuse ja eraisiku, st maksja vahelised erinevused välistavad igasuguse analoogia.

[22] See näib olevat nii prantsus- („sans tarder“), hollandi- („onverwijld“), saksa- („unverzüglich“), kreeka- („αμελλητί“) ja itaaliakeelses („senza indugio“) versioonis.

[23] See näib olevat nii inglis- („without undue delay“), hispaania- („sin tardanza injustificada“) ja lätikeelses („bez liekas kavēšanās“) versioonis.

[24] Vt Storck, M. jt, *Code Monétaire et Financier. Annoté et commenté*, 14. väljaanne, Dalloz, Pariis, 2024, lk 170 ning Hennard, G., „Loi sur les services de paiement: l'exécution des opérations de paiement – Responsabilités en cas d'inexécution ou d'exécution incorrecte des opérations de paiement“, *Betalingsdiensten/Services de paiement*, 1. väljaanne, Intersentia, Brüssel, 2011, lk 137–194, lk 172.

46. Põhjenduse 31 kontekstis tuleb väljendit „liigse viivituseta“ mõista nii, et makseteenuse kasutajalt nõutakse *kiiret* tegutsemist, mida tuleb hinnata – nagu komisjon sisuliselt märkis – *asjaolusid arvesse võttes*.

47. Vajadus võtta arvesse iga juhtumi asjaolusid näitab – nagu Tšehhi valitsus sisuliselt väitis –, et „liigse viivituseta“ teatamise kohustus on *subjektiivne*. Selle subjektiivne laad tuleneb ka selle lähtepunktist, milleks on autoriseerimata tehingust teadlikolemine.

48. Vastupidi sellele subjektiivsele ajalisele tingimusele on tingimus, mille kohaselt teatada tuleb hiljemalt 13 kuud pärast debiteerimise kuupäeva, objektiivne. 13 kuu pikkuse tähtaja möödumist saab nimelt objektiivselt kindlaks määrata ja see ei sõltu juhtumi asjaoludest. Pealegi ei sõltu kuupäev, millest hakkab kulgema 13-kuuline tähtaeg mitte sellest, kas maksja on teadlik autoriseerimata tehingust (mida võib lisaks olla raske kindlaks teha),[25] vaid debiteerimise kuupäevast.

49. Euroopa Kohus selgitas kohtuotsuses CRCAM, et 13 kuu pikkune ajavahemik on „maksimaalne tähtaeg“, mille jooksul tuleb teade esitada.[26] Kasutaja, kes ei ole oma makseteenuse pakkujale autoriseerimata tehingust selle tähtaja jooksul teatanud, ei saa tugineda selle teenusepakkuja vastutusele – muu hulgas ka üldisel alusel – ning seega ei saa ta nõuda selle autoriseerimata maksetehingu tagasimaksmist.[27] Nagu Veracash väitis, on 13-kuuline tähtaeg „lõpptähtaeg“ („délai butoir“), mille jooksul teade tuleb esitada.

50. Eeltoodust tuleneb, et „liigse viivituseta“ teatamise kohustus on 13 kuu jooksul teatamise kohustusest eraldiseisev. Asjaolu, et makseteenuse kasutaja jätab teate „liigse viivituseta“ esitamata, kui ta saab teada autoriseerimata tehingust, ei saa lihtsalt „korvata“ teate esitamisega 13 kuu jooksul pärast debiteerimise kuupäeva.

51. Teiseks kinnitab direktiivi 2007/64 artikli 58 kontekstipõhine tõlgendamine selle sätte grammatilist tõlgendust.

52. Euroopa Kohus leidis oma otsuses CRCAM, et artiklis 58, millele on viidatud sama direktiivi artikli 60 lõikes 1, on makseteenuse kasutajale pandud üldine teatamiskohustus.[28] Nagu ma eespool märkisin,[29] on teatamine autoriseerimata maksetehingutega seotud vastutust käsitlevate eeskirjade kontekstis kesksel kohal. Kui nõustuda sellega, et maksja võib oodata enne talle teatavaks saanud tehingu vaidlustamist 13 kuud, nõrgendab see „liigse viivituseta“ teatamise kohustuse tõhusust. Konkreetses olukorras, kus autoriseerimata tehingu põhjuseks on makseviisi kadumine, varastamine või väärkasutamine, tekib sellest tehingust teatamisega hilinemise korral viivitus makseteenuse pakkuja poolsete meetmete võtmisel direktiivi 2007/64 artikli 57 lõike 1 punkti d kohaselt. Peale selle tekib maksjale teatavaks saanud autoriseerimata tehingust teatamisega hilinemisel viivitus makseteenuse pakkuja vastutusele tuginemisel artikli 60 alusel. Nagu komisjon sisuliselt väitis, kahjustab hilisem teatamine autoriseerimata tehingutest, millest maksja on saanud teada, seega ka selle direktiivi artikli 57 lõike 1 punkti d ja artikli 60 eesmärke.

[25] Vt Guimarães, M. R. ja Steennot, R., viidatud eespool joonealuses märkuses 17, lk 48.

[26] Vt selle kohta kohtuotsus CRCAM (punktid 38 ja 50).

[27] Kohtuotsus CRCAM (punkt 36).

[28] *Ibid*., punkt 33.

[29] Vt käesoleva ettepaneku punkt 32.

53. Kolmandaks toetab direktiivi 2007/64 artikli 58 teleoloogiline tõlgendus selle sätte grammatilist ja kontekstipõhist tõlgendust. Konkreetses olukorras, kus autoriseerimata tehinguga seotud kahju tuleneb makseviisi kadumisest, varastamisest või väärkasutamisest, takistab teatamisega hilinemine makseteenuse pakkujat viivitamata meetmeid võtmast ja suurendab autoriseerimata tehingute ohtu. Seega kahjustab liigne viivitus makseteenuse pakkuja teavitamisel sellise teate ennetavat eesmärki. [30]

54. Nagu komisjon sisuliselt märkis, kahjustab tõlgendus, mille kohaselt maksjal on õigus nõuda vea kõrvaldamist isegi juhul, kui ta ei teatanud sellest liigse viivituseta, lisaks õiguskindlust ning makseteenuse pakkuja ja makseteenuse kasutaja huvide tasakaalustamist.

55. Neljandaks toetab direktiivi 2007/64 tekkelugu selle direktiivi artikli 58 grammatilist, kontekstipõhist ja teleoloogilist tõlgendust.

56. Ettevalmistavatest materjalidest ilmneb, et komisjoni algses direktiivi ettepanekus [31] ei määratud kindlaks direktiivi 2007/64 artiklis 58 sätestatuga võrreldavat tähtaega, mis kehtestati seadusandliku menetluse käigus. [32] Ühtse 13-kuulise perioodi kehtestamise eesmärk ei olnud siiski liigse viivituseta teatamise kohustuse asendamine. Nagu Euroopa Kohus märkis kohtuotsuses CRCAM, selgus peagi, et selle tähtaja kehtestamine oli hädavajalik, et tagada nende teenuste kasutajale ja pakkujale õiguskindlus. [33] Maksimaalselt 13 kuu pikkuse tähtaja sätestamisega tagatakse, et maksetehing muutub selle tähtaja möödumisel lõplikuks. [34] Eesmärk tagada, et tehing muutub lõplikuks, ei mõjuta siiski kasutaja eraldi kohustust esitada teade liigse viivituseta.

57. Sellest järeldub, et makseteenuse kasutaja peab järgima mõlemat direktiivi 2007/64 artiklis 58 sätestatud tingimust. See ei piira sama direktiivi artikli 61 lõike 2 kohaldamist, mis käsitleb maksja vastutust juhul, kui autoriseerimata tehingust tulenev kahju on muu hulgas tingitud makseviisi kaotusest, varastamisest või väärkasutamisest ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu teatamata jätmisest, mida on käsitletud teises küsimuses.

58. Kõike eeltoodut arvestades tuleb direktiivi 2007/64 artiklit 58 selle direktiivi artikleid 56, 60 ja 61 arvesse võttes tõlgendada nii, et põhimõtteliselt kaotab maksja õiguse autoriseerimata tehingu summa tagasimaksmisele, kui ta hilines sellest tehingust makseteenuse pakkujale teatamisega, hoolimata sellest, et ta tegi seda 13 kuu jooksul alates debiteerimise kuupäevast. See ei piira maksja vastutust käsitleva artikli 61 lõike 2 kohaldamist.

### *B. Teine küsimus*

59. Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus ei maini oma teises küsimuses direktiivi 2007/64 konkreetset sätet, nähtub eelotsusetaotlusest siiski, et ta palub tõlgendada selle direktiivi artikli 61 lõiget 2 sama direktiivi artikli 56 lõike 1 punkti b arvestades. Lisaks on teine küsimus esitatud juhuks, kui vastus esimesele küsimusele on jaatav.

[30] Vt käesoleva ettepaneku punktid 34 ja 36.

[31] Ühenduse Lissaboni kava rakendamine – ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv makseteenuste kohta siseturul ning direktiivide 97/7/EÜ, 2000/12/EÜ ja 2002/65/EÜ muutmise kohta (KOM(2005) 603 lõplik).

[32] Vt kohtujurist Saugmandsgaard Øe ettepanek kohtuasjas CRCAM (C-337/20, EU:C:2021:564, punktid 44–46).

[33] Kohtuotsus CRCAM (punkt 48).

[34] *Ibid.*, punkt 49.

60. Seega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus oma teise küsimusega sisuliselt teada, kas direktiivi 2007/64 artikli 61 lõiget 2 tuleb selle direktiivi artikli 56 lõike 1 punkti b arvestades tõlgendada nii, et autoriseerimata tehingust tuleneva kahju korral, mis on tingitud makseviisi kadumisest, varastamisest või väärkasutamisest või selle autoriseerimata kasutamisest, kaotab maksja õiguse tagasimaksele üksnes juhul, kui ta ei teatanud sellest makseteenuse pakkujale ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu.

61. Direktiivi 2007/64 artiklis 61 on kehtestatud erisätted, mida kohaldatakse eeskirjade suhtes, mis käsitlevad vastutust autoriseerimata tehinguga seotud kahju eest, mis on tingitud sellise makseviisi kasutamisest, mis on kaotatud, varastatud või mida on väärkasutatud.[35] Täpsemalt tuleneb selle direktiivi artikli 61 lõikest 2, tõlgendatuna selle artikli 56 lõike 1 punkti b arvestades, et maksja vastutab kogu autoriseerimata tehingutega seotud kahju eest, kui see on tekkinud muu hulgas seetõttu, et ta ei ole teatanud makseteenuse pakkujale makseviisi kaotamisest, varastamisest või väärkasutamisest või selle autoriseerimata kasutamisest ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu.

62. Artikli 61 lõikes 2 ei viidata sõnaselgelt artiklis 58 sätestatud teatamiskohustusele. Nagu eespool märgitud,[36] hõlmab artikli 58 kohane autoriseerimata tehingust teatamine olenevalt olukorrast ja sündmuste käigust artikli 56 lõike 1 punkti b kohast teatamist, kui autoriseerimata tehing tuleneb makseviisi kaotamisest, varastamisest või väärkasutamisest. Selleks et niisugustes olukordades tagada artikli 61 lõike 2, artikli 56 lõike 1 punkti b ja artikli 58 ühtne tõlgendamine, tuleb artikli 58 kohane teavitamine allutada artikli 61 lõikes 2 kehtestatud tingimustele.

63. Seega kaotab maksja õiguse tagasimaksele, kui ta jättis „ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu“ teatamata autoriseerimata tehingust, mis tulenes makseviisi kaotamisest, varastamisest või väärkasutamisest.

64. Direktiivi 2007/64 põhjendusest 33 nähtub, et võimaliku hooletuse hindamisel tuleb arvesse võtta kõiki asjaolusid. Selle põhjenduse kohaselt tuleks väidetava hooletuse tõendeid ja selle raskusastet hinnata riigisisese õiguse alusel.

65. Kuigi hooletuse mõiste hõlmab tahtmatut tegevust või tegevusetust, millega vastutav isik rikub oma hoolsuskohustust, saab raske hooletuse mõiste viidata ainult sellise hoolsuskohustuse *ilmselgele* rikkumisele.[37] Direktiivist 2015/2366, ehkki see ei ole põhikohtuasjas kohaldatav, leiab kinnitust mõiste „raske hooletus“ selline tõlgendus. Selle põhjenduses 72 on märgitud, et „hooletus [peaks] siiski tähendama rohkemat kui pelgalt kergemeelsust, hõlmates käitumist, mis näitab märkimisväärset hoolsuse puudumise taset“.

66. Igal juhul tuleneb direktiivi 2007/64 artikli 59 lõikest 2, et ainuüksi makseviisi kasutamisest ei piisa tõendamaks, et maksja pani toime pettuse või rikkus üht või mitut talle artiklist 56 tulenevat kohustust ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu.

67. Seega ei piisa direktiivi 2007/64 artikli 61 lõike 2 kohaldamisel pelgalt hoolsuskohustuse rikkumisest ega „lihtsast hooletusest“, nagu komisjon seda väljendas, et välistada maksjale tagasimakse tegemine.[38] Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus õigesti märkis, ei „karistata“

[35] Vt käesoleva ettepaneku punkt 31.

[36] Vt käesoleva ettepaneku punkt 37.

[37] Vt selle kohta 3. juuni 2008. aasta kohtuotsus Intertanko jt (C-308/06, EU:C:2008:312, punktid 75 ja 76).

[38] Vt Guimarães, M. R. ja Steennot, R., viidatud eespool joonealuses märkuses 17, lk 50, koos näidetega riigisisesest kohtupraktikast.

artikli 61 lõike 2 alusel seega kõigi teatamisel tekkinud viivituste eest, sõltumata asjaoludest ja maksja käitumisest. Õigus tagasimaksele kaotatakse ainult juhul, kui teatamisega hilinemine on tingitud maksja ettekavatsetud tegevusest või raskest hooletusest.

68. Eeltoodut arvestades tuleb direktiivi 2007/64 artikli 61 lõiget 2 tõlgendada selle direktiivi artikli 56 lõike 1 punkti b kontekstis nii, et autoriseerimata tehingust tuleneva kahju korral, mis on tingitud makseviisi kadumisest, varastamisest või väärkasutamisest või selle autoriseerimata kasutamisest, kaotab maksja õiguse tagasimaksele üksnes juhul, kui ta ei teatanud sellest makseteenuse pakkujale ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu.

### *C. Kolmas küsimus*

69. Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus ei maini oma kolmandas küsimuses direktiivi 2007/64 konkreetset sätet, nähtub eelotsusetaotlusest siiski, et ta soovib, et tõlgendataks selle direktiivi artikli 61 lõiget 2 ja täpsemalt selliste autoriseerimata tehingute ulatust, mille puhul maksja kannab riski. Lisaks on kolmas küsimus esitatud juhuks, kui vastus esimesele küsimusele on jaatav.

70. Seega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus oma kolmanda küsimusega sisuliselt teada, kas direktiivi 2007/64 artikli 61 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et selliste autoriseerimata tehingutega seotud kahju korral, millest teatamisega on maksja hilinenud ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu, kaotab see maksja õiguse tagasimaksele seoses kõikide autoriseerimata tehingutega või üksnes selliste tehingutega, mida oleks saanud vältida, kui teatamisega ei oleks hilinetud.

71. Sellega seoses tuleb eespool viidatud väljakujunenud kohtupraktika kohaselt[39] pidada liidu õigusnormi tõlgendamisel silmas mitte üksnes selle sõnastust, vaid ka konteksti, millesse see paigutub, ja selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa säte on.

72. Esiteks, mis puutub direktiivi 2007/64 artikli 61 lõike 2 sõnastusse, siis selles sättes on ette nähtud, et maksja kannab „kõik autoriseerimata tehingutega seotud kahjud“, kui need on tekkinud muu hulgas seetõttu, et ta jättis teatamiskohustuse täitmata ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu. Ühest küljest näivad väljendid „kõik kahjud“ ja „kõik autoriseerimata tehingud“ viitavat sellele, et selliste tehingute ulatust, mille puhul maksja ei täida oma kohustusi, tuleb tõlgendada laialt. Vahet ei tehta tehingutel, mida oleks saanud vältida, ja tehingutel, mida ei oleks saanud vältida, kui teade oleks esitatud õigel ajal.

73. Teisest küljest osutab väljend „kahjud [mis on] tekkinud“ põhjuslikule seosele kahjude ja maksja käitumise vahel, kellele „tekkisid“ kahjud muu hulgas seetõttu, et ta jättis teate esitamata. Sellise põhjusliku seose nõuet võib tõlgendada nii – nagu komisjon sisuliselt väitis –, et hõlmatud on üksnes kahjud, mis tulenevad tehingutest, mida oleks saanud õigeaegse teatamisega vältida.

74. Leian siiski, et direktiivi 2007/64 artikli 61 lõike 2 kontekst ja eesmärk viitavad pigem sellele, et maksja kannab kõigi autoriseerimata tehingute kõik kahjud, kui ta jättis neist ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu teatamata.

[39] Vt käesoleva ettepaneku punkt 40.

75. Teiseks, mis puudutab selle sätte konteksti, siis tuleb meelde tuletada, et maksja piiramatu vastutus sõltub sellest, kas ta on tegutsenud pettuse teel või jätnud ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu täitmata ühe või mitu direktiivi 2007/64 artiklist 56 tulenevat kohustust. Sellest sättest tuleneb, et sellisel käitumisel peavad olema maksja jaoks tagajärjed, nimelt kaotab ta õiguse tagasimaksele.

76. Järgmiseks, nagu ma juba märkisin,[40] on teavitamine autoriseerimata tehingutega seotud vastutuse korras kesksel kohal. Eelkõige juhul, kui vaidlustatud tehing tuleneb makseviisi autoriseerimata kasutamisest, on teavitamisel ennetav funktsioon, mis võimaldab makseteenuse pakkujal blokeerida makseviisi ja vähendada autoriseerimata maksetehingute riski. Selliste autoriseerimata tehingutega seotud vastutust käsitlevad eeskirjad põhinevad eeldusel, et neid *oleks saanud* õigeaegse teatamise korral *vältida*. See oleks vastutuse korra loogikaga vastuolus, kui tagasimakse saamise õiguse kohaldamisel eristataks kahte tehingute kategooriat: neid, mida oleks saanud vältida, ja neid, mida ei oleks saanud vältida.

77. Kolmandaks kinnitavad seda järeldust direktiivi 2007/64 artikli 61 lõike 2 eesmärk ja sätted, mille osa see on. Eeskirjadega, mis käsitlevad makseviisi kadumisest, varastamisest või autoriseerimata kasutamisest tulenevaid autoriseerimata tehinguid, püütakse tasakaalustada maksja ja makseteenuse pakkuja huve. See oleks lepingupoolte huvide tasakaalustamisega vastuolus, kui vastutuse ulatust kitsendataks nii, et see hõlmab ainult osa autoriseerimata tehingutest. Samuti kahjustaks see eesmärki ärgitada maksjat teavitama makseteenuse pakkujat liigse viivituseta.

78. Eeltoodut arvestades leian, et direktiivi 2007/64 artikli 61 lõiget 2 tuleb tõlgendada nii, et selliste autoriseerimata tehingutega seotud kahju korral, millest teatamisega on maksja hilinenud ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu, kaotab maksja õiguse tagasimaksele seoses kõikide autoriseerimata tehingutega, mitte üksnes tehingutega, mida oleks saanud vältida, kui teatamisega ei oleks hilinetud.

## V. Ettepanek

79. Kõike eespool esitatut arvestades teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata Cour de cassationi (Prantsusmaa kassatsioonikohus) esitatud eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta direktiivi 2007/64/EÜ makseteenuste kohta siseturul ning direktiivide 97/7/EÜ, 2002/65/EÜ, 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ muutmise ning direktiivi 97/5/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta, artiklit 58 tuleb selle artikleid 56, 60 ja 61 arvestades

   tõlgendada nii, et põhimõtteliselt kaotab maksja õiguse autoriseerimata tehingu summa tagasimaksmisele, kui ta hilines sellest tehingust makseteenuse pakkujale teatamisega, hoolimata sellest, et ta tegi seda 13 kuu jooksul alates debiteerimise kuupäevast. See ei piira maksja vastutust käsitleva artikli 61 lõike 2 kohaldamist.

2. Direktiivi 2007/64 artikli 61 lõiget 2 tuleb selle direktiivi artikli 56 lõike 1 punkti b arvestades

[40] Vt käesoleva ettepaneku punktid 32 ja 52.

tõlgendada nii, et autoriseerimata tehingust tuleneva kahju korral, mis on tingitud makseviisi kadumisest, varastamisest või väärkasutamisest või selle autoriseerimata kasutamisest, kaotab maksja õiguse tagasimaksele üksnes juhul, kui ta ei teatanud sellest makseteenuse pakkujale ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu.

3. Direktiivi 2007/64 artikli 61 lõiget 2

tuleb tõlgendada nii, et selliste autoriseerimata tehingutega seotud kahju korral, millest teatamisega on maksja hilinenud ettekavatsetult või raske hooletuse tõttu, kaotab maksja õiguse tagasimaksele seoses kõikide autoriseerimata tehingutega, mitte üksnes tehingutega, mida oleks saanud vältida, kui teatamisega ei oleks hilinetud.